

Γράφει ο **Κώστας Παπαδάκης**

Δεν ευθύνεται ο - αυστηρότατος αναμφισβήτητα - ν. 1608/1950 όπως υποστήριξε η Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων για τη φυλάκιση της καθαρίστριας του Βόλου.

Ευθύνεται η - εντός του οίκου της Ε.Δ.Ε. - επικίνδυνα αυξανόμενη τάση της νομολογίας των ποινικών δικαστηρίων τα τελευταία χρόνια να μετατρέπουν την **απάτη από στιγμιαίο αδίκημα σε διαρκές και μάλιστα ως τελούμενο δια παραλείψεως κατ' εξακολούθηση** καθημερινά από την αρχική απατηλή εκδήλωση μέχρι την ημέρα της αποκάλυψης της απάτης. Και ακόμα να παραβλέπουν το εάν η απάτη προκάλεσε παράνομη περιουσιακή ζημία στο Δημόσιο ή όχι.

Όπως προκύπτει από το ιστορικό της καθαρίστριας που έχει αναρτηθεί από τα διαδικτυακά μέσα, η 53χρονη σήμερα καθαρίστρια το 1999 και ενώ βρισκόταν σε ηλικία 34 ετών προσκόμισε ένα νοθευμένο απολυτήριο που την έδειχνε ως απόφοιτη της ΣΤ΄ Δημοτικού προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτούμενες προδιαγραφές για ανάληψη εργασίας στο Δημόσιο. Μέχρι το 2015 που αποκαλύφθηκε η απάτη πέρασαν 16 χρόνια. Και όμως ενώ το Δικαστήριο θεώρησε (ορθά) ως παραγεγραμμένη την πλαστογραφία, έκρινε ενεργή ποινικά την απάτη και μάλιστα σε βαθμό κακουργήματος και επέβαλε ποινή κάθειρξη 10 ετών.

Είναι γνωστό ότι τα πλημμελήματα παραγράφονται σε πέντε χρόνια και τα κακουργήματα σε δεκαπέντε (Π.Κ. 111) εφόσον μέχρι την συμπλήρωση των χρονικών αυτών ορίων δεν μεσολαβήσει η κοινοποίηση κλητήριου θεσπίσματος στον δράστη που να τον καθιστά κατηγορούμενο και να τον παραπέμπει ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου.

Στην περίπτωση της καθαρίστριας είχαν συμπληρωθεί τα χρονικά όρια της παραγραφής όχι μόνο του πλημμελήματος αλλά και του κακουργήματος στα 16 χρόνια που πέρασαν από το 1999, όταν κατόρθωσε με την χρήση του νοθευμένου απολυτηρίου να προσληφθεί μέχρι το 2015 που αποκαλύφθηκε η απάτη.

Εκείνο που συνέβαλε στην κρίση του Δικαστηρίου ότι το αδίκημα της απάτης σε αντίθεση με το αδίκημα της πλαστογραφίας δεν είναι παραγεγραμμένο είναι η νομική εκτίμηση του Δικαστηρίου ότι η απάτη είναι ένα διαρκές αδίκημα, το οποίο δεν ολοκληρώνεται με τη στιγμιαία τέλεσή του την ώρα της απατηλής δήλωσης, αλλά επαναλαμβάνεται καθημερινά εφόσον ο δράστης παραλείπει να αποκαλύψει το αδίκημά του και να αποκαταστήσει τις συνέπειές του. Η παραμορφωτική και διαστρεβλωτική αυτή για το ποινικό δίκαιο άποψη ουσιαστικά πολλαπλασιάζει το αδίκημα της απάτης καθώς δίπλα στο βασικό αδίκημα που τελέστηκε άπαξ διαμορφώνει ένα δεύτερο αδίκημα που δεν τελειώνει ποτέ παρά μόνο αν αποκαλυφθεί είτε από τον ίδιο τον δράστη είτε από τον παθόντα ή τρίτον. Και ανοίγει το δρόμο για τη μετατροπή όλων των αδικημάτων σε διαρκή, την κατάργηση της παραγραφής και την δια βίου ποινικοποίηση παρελθουσών εγκληματικών συμπεριφορών και βέβαια την παρεπόμενη ολοκληρωτική εξάρτηση του δράστη από τη δικαστική εξουσία, ποινική και αστική.

Σε όλα τα αδικήματα η παραγραφή ξεκινάει κατά κανόνα από τον χρόνο τέλεσης του αδικήματος, αλλά ο χρόνος τέλεσης ενός διαρκούς αδικήματος εκτείνεται σε όλη την διάρκειά του από την αρχική τέλεση μέχρι την αναίρεση ή την αποκάλυψή του. Έτσι η παραγραφή δεν συμπληρώνεται ποτέ γιατί απλούστατα δεν αρχίζει ποτέ πριν από την στιγμή της αποκάλυψης ή της με οποιονδήποτε τρόπο «διακοπής τέλεσης».

Επίσης, το «διαρκές» αυτό αδίκημα η νομολογία των Δικαστηρίων θεωρεί ως τελεσθέν **δια παραλείψεως**, η δε παράλειψη συνίσταται στο ότι ο δράστης παραλείπει να ενοχοποιήσει τον εαυτό του, να αποκαλύψει το αδίκημά του και να δημιουργήσει όρους για την αποκατάσταση των συνεπειών του. Ουσιαστικά δηλαδή ο δράστης δεν τιμωρείται για το αδίκημα που διέπραξε αλλά για το ότι δεν κατήγγειλε τον εαυτό του και δεν αναίρεσε το αδίκημα που διέπραξε. Και επειδή η ποινική νομοθεσία (Π.Κ. 15) απαιτεί για αυτό την συνδρομή **ιδιαίτερης νομικής υποχρέωσης** προκειμένου να αποδοθεί ένα αδίκημα παράλειψης, ελλείπει κανόνων επιτακτικού δικαίου τα κατηγορητήρια που απαντούν στερεότυπα σε βουλεύματα, κλητήρια θεσπίσματα και καταδικαστικές αποφάσεις επικαλούνται άσχετες με το ποινικό δίκαιο, γενικές ερμηνευτικού χαρακτήρα σχετικές με συναλλαγές διατάξεις του Αστικού Κώδικα (197, 288, 330) προκειμένου να προσδώσουν το απαραίτητο στήριγμα στην εκτίμηση της δια παραλείψεως τελέσεως.

Ακόμη εκείνο το οποίο επίσης παραβλέπει η νομολογία των Δικαστηρίων στις περισσότερες περιπτώσεις είναι το αν από την απάτη αυτή υπέστη πράγματι περιουσιακή ζημιά το Δημόσιο δηλαδή αν τα χρήματα τα οποία κατέβαλε σε μισθούς σε εκείνον/η που προσλήφθηκε χάρη στην απάτη είναι ή όχι περισσότερα από εκείνα τα οποία θα κατέβαλε σε έναν άλλον εργαζόμενο με τα ίδια (κατά την πραγματικότητα και όχι κατά το οποιοδήποτε πλαστό πτυχίο προσόντα με εκείνο που προσλήφθηκε) ως αντάλλαγμα της εργασίας του γιατί στην περίπτωση που η κρίση είναι αρνητική τότε πράγματι δεν υφίσταται περιουσιακή ζημιά για το Δημόσιο.

«Δεν υπάρχει περιουσιακή βλάβη του Δημοσίου όταν η φερόμενη ζημιά που επήλθε από την απατηλή συμπεριφορά του υπαλλήλου ισοσταθμίζεται από ισάξια αντιπαροχή. Τούτο διότι για όσο χρονικό διάστημα ελάμβανε αντίστοιχες της θέσης της αποδοχές, η υπάλληλος παρείχε τις υπηρεσίες της, ούσα συνεπής στις απορρέουσες από τη θέση αυτή υποχρεώσεις της, δοθέντος μάλιστα ότι η συγκεκριμένη θέση εργασίας δεν απαιτούσε εξειδικευμένη γνώση ή ιδιαίτερες πνευματικές δεξιότητες και επομένως η έλλειψη απολυτηρίου Δημοτικού δεν μπορούσε αντικειμενικά να επηρεάσει την ποιότητα των παρεχόμενων από αυτήν υπηρεσιών»

Το τελευταίο επισημαίνεται εύστοχα στην πρόσφατη ανακοίνωση του Δ.Σ.Α. για το θέμα. Ομως η ανακοίνωση, ενώ λέει αλήθειες τις λέει μισές γιατί παραλείπει όλα τα προηγούμενα. Είναι θετικό πάντως γιατί ο Δ.Σ.Α. εγκαταλείπει την γραμμή της μη κριτικής στις αποφάσεις της «ανεξάρτητης δικαιοσύνης», για την οποία συχνά έχει κατακρίνει άλλους και τούτο γιατί η αξίωση μη κριτικής στις αποφάσεις της δικαιοσύνης ουσιαστικά εκτοξεύει στο απυρόβλητο της εξουσία της με ό,τι κινδύνους αυτό συνεπάγεται για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των πολιτών.

Η ανοχή της δικαστικής αυστηρότητας στη κοινή γνώμη, μέσα από την επιτηδευμένη επικοινωνιακά αυστηρή ποινική μεταχείριση πρώην Υπουργών, παραγόντων και Δημάρχων και τη φυλάκισή τους, ήταν το τυρί που εμφανίζεται να ικανοποιεί ένα μέρος της κοινής γνώμης που αντί για μισθούς και συντάξεις φαίνεται να διψάει για αίμα. Πρόσφατη είναι και η ρήση ενός εκ των Υπουργών προπαγάνδας ότι αν δεν στείλουμε και κανέναν στη φυλακή πως θα κερδίσουμε τις εκλογές. Μόνο που ο Σφακιανός πολιτευτής το μήνυμα το έστειλε όχι τόσο εκεί που το απηύθυνε, όσο σε εκείνους που έχουν την εξουσία να στέλνουν τον κόσμο στη φυλακή. Και αυτοί άλλο που δεν θέλουν !

Αλλωστε η νομολογιακή αυτή «πατέντα», έχει αρχίσει να διαμορφώνεται επικίνδυνα ήδη από το 2013 και μετά, όταν μεγάλο μέρος της δικαστικής εξουσίας ανταποκρίθηκε στην εξαγγελία της τότε κυβέρνησης Α. Σαμαρά για κάθαρση του Δημοσίου από τους «επίορκους υπαλλήλους», ως ένα από τα μέσα

αποσυμφόρησής του, σύμφωνα με τις μνημονιακές απαιτήσεις.

Παραπέμφθηκαν έτσι χιλιάδες υπάλληλοι που είχαν διοριστεί με επιλήψιμο τρόπο και καταδικάστηκαν, ενώ δεν αργεί και η αξίωση επιστροφής ως αχρεωστήτων των μισθών που έλαβαν όλο αυτό το χρονικό διάστημα για την εργασία τους. Η ίδια φυσικά αστική συνέπεια απειλεί και την καθαρίστρια από το Βόλο, εκτός αν η καταδικαστική απόφαση αναιρεθεί ή το Δημόσιο, συγκινούμενο από το τεράστιο, σε όλη τη χώρα, κίνημα συμπαράστασης, παραλείψει να δώσει τις σχετικές εντολές στους δικηγόρους του για άσκηση αγωγής.

Η λαϊκιστική αποδοχή της φυλάκισης των πολιτικών, ανεξαρτήτως παραγραφής και δικονομικών εγγυήσεων παρέχει το άλλοθι στη δικαστική εξουσία να αυθαιρετεί και όχι απλά να εφαρμόζει αυταρχικούς και αυστηρούς νόμους, όπως είναι πράγματι ο ν. 1608/1950, αλλά και να εξαντλεί κάθε ερμηνευτικό περιθώριο της ήδη υφιστάμενης κλασικής ποινικής νομοθεσίας στην αυστηρότερη και κατασταλακτικότερη δυνατή κατεύθυνση. Και μετά τους πολιτικούς έρχονται και οι καθαρίστριες, όπως η φάκα μετά το τυρί.

Πλέον η ανακοπή της τάσης αυτής αν δεν γίνει από τους ίδιους τους δικαστές απαιτείται να γίνει με νομοθετική παρέμβαση, η οποία να περιφρουρεί την έννοια των στιγμιαίων αδικημάτων, την παραγραφή και τη συγκεκριμενοποίηση της έννοιας της ζημιάς για να αποφευχθούν παρόμοια φαινόμενα στο μέλλον.

Αθήνα, **26/11/2018**